

Alternatieven en suggesties ter vervanging van het GNK contactonderwijs – versie 4

In dit document staan voor de verschillende werkvormen van het geneeskunde-onderwijs (bachelor, master en SUMMA) alternatieven beschreven waarmee onderwijs op afstand kan worden gerealiseerd. We hebben op korte termijn ons best gedaan zo passend mogelijke suggesties te doen. Echter door de enorme verscheidenheid aan werkvormen en leerdoelen kan het zijn dat de aangeraden oplossingen in sommige gevallen niet voldoen. In die gevallen raden we aan om contact op te nemen met de contactpersoon die aan jouw blok is toegewezen, zodat een oplossing op maat kan worden gezocht.

NB. Dit document zal af en toe worden aangepast; check het versienummer hierboven om te weten of er aanpassingen zijn gemaakt.

Inhoud:

1. Stappenplan: Wat kun je in dit document vinden en hoe kun je het gebruiken?
2. Schema alternatieven en suggesties voor onderwijs op afstand per werkvorm
3. Selectie handige bronnen didactiek online leren
4. Vragen, opmerkingen, of suggesties voor aanvullingen? Neem contact met ons op

1. Stappenplan: Wat kun je in dit document vinden en hoe kun je het gebruiken?

Stap 1. Welke werkvorm wil je vervangen? Bekijk de primaire oplossing in het onderstaande schema.

Stap 2. Wordt het oorspronkelijke leerdoel/de leerdoelen (voldoende) bereikt met deze nieuwe vorm?

- Zo ja: gebruik deze vorm. Het staat je natuurlijk vrij om alsnog andere alternatieven (uit dit document of naar eigen idee) te gebruiken wanneer die ook het leerdoel beantwoorden.
- Zo nee: Check de alternatieven en suggesties. Wordt het oorspronkelijke leerdoel/de leerdoelen ook (voldoende) bereikt met één van deze alternatieven? Gebruik dan die vorm, of een eigen alternatief waarmee ook aan de leerdoelen wordt voldaan.

Stap 3. Heb je voor je gekozen oplossing een programma wat je nog niet eerder hebt gebruikt of online materiaal nodig? Kijk op deze pagina van TEL voor handleidingen en voor links naar aanvullend materiaal:

<https://www.umcutrecht.nl/nl/opleidingen/afstandsonderwijs>

Of neem contact op met TEL via het intakeformulier: <https://fd21.formdesk.com/universiteitutrecht-gnk/digitalisering-onderwijs-aanvraag>

NB. De primaire oplossing is didactisch gezien meestal niet de beste oplossing. In deze tijd is het vooral belangrijk om het onderwijs gaande te houden en is het prima om voor de primaire oplossing te kiezen. Mocht je echter ruimte hebben om ook de didactiek achter online leren in acht

te nemen, bekijk dan de bronnen in paragraaf 3, of neem contact op met Michelle Nugteren (zie paragraaf 4 voor de contactgegevens).

NB2: Houd bij het online plaatsen van materiaal altijd de AVG in acht! Voor meer informatie:

<https://assets-eu-01.kc-usercontent.com/546dd520-97db-01b7-154d-79bb6d950a2d/84da4ffb-6fac-456f-9570-1da388714e3c/Richtlijnen%20bij%20online%20onderwijsactiviteiten%20waarin%20beeldmateriaal%20met%20persoonsgegevens%20wordt%20gebruikt.pdf>

2. Schema alternatieven en suggesties voor onderwijs op afstand per werkvorm		
Werkvorm	Primaire oplossing	Alternatieven en suggesties
Colleges		
Hoorcollege	Gebruik een bestaande video van een oud college (bijv. het college van vorig jaar). Studenten kunnen hun vragen op het discussieforum van Blackboard zetten. De gewenste colleges kun je vinden in de Blackboardcourse van eerdere jaren. Het verstrekken van nieuwe links of de exacte opnames kun je aanvragen via collegesopnemen@umcutrecht.nl . Neem daarbij het volgende op in de onderwerpregel: "hergebruiken oude college-opnames."	<ul style="list-style-type: none"> • Neem een nieuwe video op en plaats deze op Blackboard. • Geef het college live via Microsoft Teams. • Laat studenten de inhoud van het college in een zelfstudie bestuderen (bijv. boeken lezen, e-modules maken, etc.)
Interactief college/ werkcollege	Voeg het lecture-deel toe zoals een hoorcollege. Voeg het interactieve deel bij als losse opdrachten, formatieve toetsen en/of e-modules die studenten als zelfstudie kunnen maken. Bij groepsopdrachten kun je studenten online laten samenwerken, bijv. via het discussieforum van Blackboard.	<ul style="list-style-type: none"> • Bij voorkeur is het hoorcollegedeel in stukjes geknipt (bijv. meerdere losse video's, of momenten in de video die aangeven wanneer ze deze moeten pauzeren om een opdracht te maken) zodat ze afwisselend informatie krijgen en actief bezig zijn. • Geef het college live via Microsoft Teams. Hierin kunnen studenten ook samenwerken.

<p>Responsiecollege/ Meet the Expert</p>	<p>Laat studenten hun vragen indienen in het discussieforum op Blackboard. Deze kunnen in het forum ook worden beantwoord, of de docent plaats een uitwerking van de meest gestelde en/of meest interessante vragen in een document op Blackboard.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • De docent/expert kan een live sessie houden waarbij studenten alleen als toeschouwers deelnemen en via een chatfunctie hun vragen live insturen. Dit werkt het makkelijkst wanneer de docent wordt bijgestaan door een moderator. De moderator kan in principe iedereen zijn die weet hoe het programma werkt, zoals een onderwijsassistent, mededocent of een student. Dit kan via Microsoft Teams. • Studenten kunnen tijdens een live sessie hun vragen ook zelf stellen via de videoverbinding in plaats van de chatfunctie. Dit werkt het beste wanneer vooraf goede afspraken worden gemaakt wanneer studenten het woord mogen nemen. Studenten kunnen bijvoorbeeld in de chat “ik wil iets zeggen/vragen” typen, waarna ze het woord krijgen van de docent of moderator.
<p>Patiëntcollege/ Klinisch lijncollege</p>	<p>Vervang dit door (links en verwijzingen naar) video's van patiënten op Blackboard te plaatsen (bijv. van youtube, uit documentaires, of films).</p> <p>LET OP: hierbij moet je extra letten op de AVG. Ook als video's op youtube staan is dit niet altijd goed afgedicht. Wees daar voorzichtig mee!</p> <p>Zie ook https://assets-eu-01.kc-usercontent.com/546dd520-97db-01b7-154d-79bb6d950a2d/84da4ffb-6fac-456f-9570-1da388714e3c/Richtlijnen%20bij%20online%20onderwijsactiviteiten%20waarin%20beeldmateriaal%20met%20persoonsgegevens%20wordt%20gebruikt.pdf voor de richtlijnen omtrent het gebruik van beeldmateriaal met persoonsgegevens tijdens online onderwijsactiviteiten.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Indien een opdracht verbonden was aan het patiëntcollege (bijv. een interview met een patiënt), vervang deze zoveel mogelijk door opdrachten waarmee hetzelfde leerdoel kan worden bereikt (bijv. een kort essay schrijven). • Laat patiënten zelf een video opnemen en plaats deze op Blackboard en/of Mediasite (het videoplatform van het UMCU). Plaatsing op Mediasite maakt het hergebruik van de video makkelijker. Zie hieronder voor een handleiding van Blackboard. Neem voor het plaatsen op Mediasite contact op met TEL via collegesopnemen@umcutrecht.nl of OWCServicedeskICT@umcutrecht.nl. LET OP: het is belangrijk dat deze patiënten van tevoren een toestemmingsformulier invullen. • Voor een live sessie met een patiënt en een aantal studenten kan Webex worden gebruikt. Vanwege de patiëntveiligheid zijn Microsoft Teams en Zoom <i>geen</i> optie. • Laat studenten een tekst lezen van een patiënt, bijv. een boek of blog. Suggesties staan op https://www.patiëntvervalen.nl/

Werkgroepen		
Reguliere werkgroep (hieronder vallen ook journal clubs, seminars, gesprekken met tutoren en/of mentoren, etc.)	Zet de opdrachten om naar een zelfstudie die de studenten thuis kunnen maken, bijvoorbeeld door de werkgroepopdrachten op Blackboard te publiceren. Studenten kunnen hun feedback en vragen online indienen, bijv. via het discussieforum van Blackboard. De antwoorden op de opdrachten kunnen na enige tijd ook op Blackboard worden gepubliceerd, bijvoorbeeld als tekst of in een video.	<ul style="list-style-type: none"> • De werkgroepopdrachten kunnen ook worden omgezet naar een e-module, bijvoorbeeld door een bestaande e-module te gebruiken of er zelf een te maken. • Werkgroepen kunnen ook door de werkgroepdocenten via Microsoft Teams worden gehouden. • Studenten kun je eventueel laten samenwerken via Blackboard, een groepschat of videobellen. Houd er rekening mee dat, afhankelijk van hoe je het organiseert, docenten deze gesprekken niet altijd kunnen volgen en daardoor mogelijk niet op het juiste moment kunnen interacteren met de studenten. • Het geven van presentaties door studenten/groepen als aanvulling op een (groeps)verslag kan eventueel ook worden geschrapt als dit lastig te realiseren is met online alternatieven. Het verslag zou dan iets zwaarder beoordeeld kunnen worden.
KLO werkgroep	Laat studenten de casussen als zelfstudie uitwerken. Zie de werkvorm "Reguliere werkgroep" hierboven voor verdere uitleg en alternatieven.	
Studiereflectie werkgroep	De tutor kan via Microsoft Teams bijeenkomsten organiseren. Bijbehorende opdrachten kunnen als zelfstudie worden uitgewerkt.	
Praktische vaardigheden/Practicum		
PLO MT (medisch technisch)	Laat de studenten de procedures zoveel mogelijk via video's en e-modules bestuderen. Het oefenen van de daadwerkelijke uitvoering zal later moeten worden ingehaald.	<ul style="list-style-type: none"> • Voor sommige vaardigheden is het misschien mogelijk om studenten aan te moedigen dit op familie/huisgenoten/anderen in hun omgeving te oefenen (hoewel de 1.5-meter-afstand richtlijn dan wel wordt overschreden). Niet elke student zal hier echter de

		<p>mogelijkheden toe hebben, en voor vaardigheden waarbij instrumenten nodig zijn is dit ook geen optie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er zijn op internet instructies te vinden voor het oefenen van klinische handelingen met huis-tuin-en-keukenmiddelen (bijv. hechtingen oefenen op een banaan). Je kunt er niet vanuit gaan dat alle studenten toegang hebben tot alle vereiste materialen, maar het kan wel worden aangeboden als verdiepende opdracht. Voorbeelden: https://www.youtube.com/watch?v=dTkjB8EPQU8 https://www.youtube.com/watch?v=Jix6-EF1tc0 http://www.pedagogy-inc.com/Home/Resources/IV/Practice-I-V-Insertions.aspx https://allnurses.com/home-practice-initiating-iv-t268484/
PLO CA (communicatie & attitude)	Het theoretische deel kan worden behandeld zoals een hoorcollege (zie werkvorm hoorcollege hierboven).	<ul style="list-style-type: none"> • Studenten zouden de gesprekken met elkaar kunnen oefenen door middel van videobellen (bijv. Microsoft Teams; zie hieronder voor een link naar de handleiding). Houd er rekening mee dat, afhankelijk van hoe je het organiseert, docenten deze gesprekken niet altijd kunnen volgen en daardoor mogelijk niet op het juiste moment kunnen interacteren met de studenten.
Anatomie/ Microscopie	Vervang zoveel mogelijk door foto's, video's, e-modules en ander online (beeld)materiaal. Laat studenten zoveel mogelijk van de oorspronkelijke opdrachten als zelfstudie maken. Vragen en feedback kunnen via Blackboard worden uitgewisseld.	<ul style="list-style-type: none"> • Eventueel kunnen studenten hun antwoorden insturen en laten nakijken door de docent of student-assistenten. Andere optie is om de uitwerkingen op Blackboard te plaatsen zodat studenten zelf hun antwoorden kunnen nakijken. • AnatomyTOOL heeft een grote hoeveelheid lesmaterialen over anatomie geïndexeerd, die allemaal vrij beschikbaar zijn: https://anatomytool.org/content/useful-sites-collection-page Verder geven zij op deze pagina aan hoe hun website kan ondersteunen bij het geven van afstandsonderwijs: https://anatomytool.org/distancelearning NB. Controleer altijd het niveau waarop lesmateriaal vrij beschikbaar is: sommige materialen mogen worden gekopieerd, terwijl naar

		andere materialen alleen mag worden gelinkt.
Radiologie practicum	Plaats de beelden die studenten moeten bestuderen voor het practicum online (bijv. op Blackboard) en laat ze de bijbehorende opdrachten als zelfstudie voorbereiden. Maak een video waarin je de antwoorden bespreekt (zie hieronder de handleidingen van verschillende mogelijkheden voor het opnemen van video's). Hierin kun je de muis gebruiken om relevante plaatsen aan te wijzen in de foto's.	<ul style="list-style-type: none"> In plaats van een video kunnen de antwoorden ook door middel van videobellen worden besproken (bijv. met Microsoft Teams).
Studentenpoliklinieken (SUMMA)	Bied e-modules, Meet-the-Expert bijeenkomsten en vervangende opdrachten aan.	<ul style="list-style-type: none"> Voor sommige vaardigheden is het mogelijk om studenten aan te moedigen dit op familie/huisgenoten/anderen in hun omgeving te oefenen (hoewel de 1.5-meter-afstand richtlijn dan wel wordt overschreden). Niet elke student zal hier echter de mogelijkheden toe hebben, en voor vaardigheden waarbij instrumenten nodig zijn is dit ook geen optie.
Toetsing		
<p>Hieronder volgen suggesties voor alternatieve toetsing met hun voor- en nadelen (met dank aan toetsdeskundige Anneke Schulenberg). De keuze voor een toetsvorm hangt af van de leerdoelen van het bijbehorende onderwijs. De gekozen toetsvorm moet meten of de studenten de leerdoelen hebben behaald. De toets moet dus een weergave zijn van alles wat de studenten moesten leren tijdens het onderwijs (zie ook: 'constructive alignment', Biggs & Tang, 2011).</p> <p>NB. Bij het kiezen van een alternatief is het belangrijk dat de toetsing voor elke student minimaal een cijfer voor een individueel product voortbrengt. Dit mag eventueel worden aangevuld met een cijfer voor een groepsproduct.</p>		

TOETSVORM	OMSCHRIJVING	VOORDELEN	NADELEN
Open boektoets met proctoring	Bij een open boektoets mogen studenten boeken, artikelen en aantekeningen raadplegen. Vragen die beroep doen op parate kennis zijn voor deze toetsvorm <i>niet</i> geschikt, omdat ze simpelweg kunnen worden opgezocht. Open vragen op basis van een casus zijn in het bijzonder <i>wel</i> geschikt voor een open boektoets.	<ul style="list-style-type: none"> • Geschikt om op meerdere cognitieve niveaus te toetsen (kennis, inzicht, toepassing). • Weinig vragen nodig om thematisch de diepte in te gaan. • Een breed scala aan typevragen kan (in samenhang) worden gesteld (invulvraag, aanvulvraag, kort-antwoord-vraag, lang-antwoordvraag, essayvraag). Het is goed om verschillende vraagtypes in een toets te gebruiken wanneer verschillende niveaus (kennis, inzicht, toepassing) worden getoetst. • Open vragen zet studenten aan tot een hoger niveau van leren, en het aanbrengen van samenhang in feiten, concepten en procedures. • Schrijf-, formuleer- en redeneervaardigheid kan worden getoetst. 	<ul style="list-style-type: none"> • Constructie van de toets kost tijd. • Opstellen van antwoordvoorschrift en instructie van beoordelaars kost tijd. • De afnametijd beperkt het aantal vragen dat kan worden gesteld. • Beoordelaarseffecten/uniformiteit in beoordeling (betrouwbaarheid) staat onder druk bij grote groepen studenten en meerdere betrokken beoordelaars. • Nakijken kost meer tijd.
Studenten zelf een toets laten construeren, inclusief antwoordmodel NB. De studenten worden	Door studenten een toets te laten construeren leren zij hoofd- en bijzaken van elkaar te scheiden. Daarnaast moeten zij de lesstof goed beheersen om een goede vraag met bijbehorend goed	<ul style="list-style-type: none"> • Groot leerrendement. • Goede vragen kunnen later gebruikt worden in (formatieve) toetsen. • Geen constructietijd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nakijken kost meer tijd.

<p>beoordeeld op de constructie van de vragen incl. antwoorden. De geconstrueerde vragen worden zelf op dat moment niet als toetsvragen gebruikt, maar kunnen in andere cohorten wel worden hergebruikt als toetsvraag.</p>	<p>antwoord te kunnen construeren. De opdracht kan individueel of in groepen worden uitgevoerd. Bepaal van tevoren hoeveel vragen en welk soort vragen de studenten moeten construeren. Neem contact op met Anneke Schulenberg en/of Michelle Nugteren als u deze toetsvorm wilt gebruiken (zie hieronder voor contactgegevens).</p>		
<p>Mondelinge toets</p>	<p>Tijdens een mondelinge toets heeft een docent snel in de gaten of een student de stof kent en heeft begrepen. Uit enkele vragen kan blijken dat studenten alleen de hoofdlijnen hebben geleerd en de stof eigenlijk onvoldoende beheersen. Een mondelinge toets kan in een kortere tijd worden afgenomen, bijvoorbeeld in 15 minuten.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Is geschikt voor alle doelniveaus. • Is een persoonlijk contactmoment met de docent. • Zet studenten aan tot diep leren (hoger cognitief niveau). • De docent kan doorvragen om erachter te komen of studenten de stof daadwerkelijk begrijpen, of dat ze slechts woordelijk herhalen wat in de literatuur staat. • Verbale en presentatievaardigheid kan worden getoetst (maar dit hoeft niet). 	<ul style="list-style-type: none"> • Afname kost veel tijd en daardoor kan stafcapaciteit een beperkende factor zijn. Daarom is deze vorm geschikter voor kleinere groepen. • Beoordelaarsverschillen zijn groot in het verloop van het gesprek, de aard en inhoud van de vragen. • De beoordelaars moeten zelf goed op de hoogte zijn van alle lesstof om de volledige stof te kunnen bevragen en beoordelen. • Voor belangrijke onderwonderdelen zijn twee beoordelaars per student gewenst, om objectiviteit te kunnen waarborgen. • Het gespreksverloop is door de interactie niet goed voorspelbaar. • De toets is minder valide omdat men slechts een paar onderwerpen kan bespreken.

<p>Vervangende opdracht(en), zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - e-module maken - kennisclip opnemen - conceptmap maken - poster maken - presentatie geven - verslag schrijven - podcast maken 	<p>Een opdracht verschilt van een schriftelijke/digitale toets. Een opdracht is meer een taak die een student moet uitvoeren. Er zijn verschillende opdrachten mogelijk. Het is daarbij een mogelijkheid om studenten in groepen te laten werken. Als je meerdere opdrachten geeft, dan is het verstandig om de groepsindeling steeds te veranderen. Idealiter worden meerdere opdrachten per onderwijseenheid gemaakt. Er moeten wel kaders voor de studenten zijn waarbinnen zij de vervangende opdracht(en) maken (bijv. een onderwerpenlijst).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Groot leerrendement. • Kan op hoger cognitief niveau worden getoetst (toepassing). • Goede opdrachten (e-modules, kennisclips) kunnen later in het onderwijs worden gebruikt. • Samenwerken kan worden beoordeeld (maar dit hoeft niet). • Door studenten meerdere opdrachten te laten maken kunnen verschillende thema's en onderwerpen worden getoetst (bijv. 1 opdracht per thema). 	<ul style="list-style-type: none"> • Nakijken kost tijd. Dit kan enigszins worden beperkt door studenten in groepen te laten werken. • Opstellen van kaders (bijv. een onderwerpenlijst) kost tijd.
---	--	--	---

3. Selectie handige bronnen didactiek online leren

- Op deze pagina heeft TEL technische en didactische tips verzameld over het geven van afstandsonderwijs: <https://www.umcutrecht.nl/nl/opleidingen/tips-voor-online-onderwijsbijeekomsten>. Onderaan de pagina verwijzen ze ook naar een aantal nuttige externe bronnen over dit onderwerp.
 - De UU heeft ook informatie en verwijzingen naar hulpbronnen verzameld voor het geven van afstandsonderwijs:
 - o <https://www.uu.nl/onderwijs/kwaliteit-en-innovatie/onderwijs-geven-op-afstand>
 - o <https://www.uu.nl/onderwijs/onderwijsadvies-training/publicaties/dossier-onderwijs-op-afstand/online-onderwijs>
 - o <https://educate-it.uu.nl/tips-trucs/>
 - Op deze website van de Open Universiteit staat veel informatie vinden over digitale didactiek: <https://www.ou.nl/nl/web/ddguide/ddguide>. Er wordt o.a. informatie aangeboden over activeren van studenten, begeleiden, feedback geven, toetsing en samenwerken tijdens online onderwijs.
 - Deze bronnen bieden informatie, tips en ondersteuning voor studenten bij het volgen van online onderwijs:
 - o https://www.centre4innovation.org/stories/top-tips-for-remote-learning-managing-challenges-and-achieving-success-in-e-learning/?mc_cid=761278e62f&mc_eid=280fd60266
 - o <https://www.student.universiteitleiden.nl/vr/online-studeren-in-tijden-van-corona/tips?cf=universiteit&cd=gast#tips-thuis-studeren,tips-online-onderwijs-volgen>
 - o https://youlearn.ou.nl/web/hulp-bij-online-onderwijs/digitale-didactiek/-/pagestructurenavigator/166566767?_nl_ou_dlwo_pagestructure_viewer_portlet_WAR_nloudlwopagestructureportlet_facesViewldRender=%2Fhtml%2Fviewer%2FcourseNavigator.xhtml
- Deze bronnen kunnen bijvoorbeeld met studenten worden gedeeld aan het begin van een blok.
- In de webinar ‘Hoe motiveer je studenten op afstand’ vertelt Rob Martens in het eerste deel over de theoretische achtergrond van motivatie (zelfdeterminatietheorie). Vanaf ongeveer de 40ste minuut bespreekt hij voorbeelden en vragen over de praktische toepassing hiervan: <https://youlearn.ou.nl/web/hulp-bij-online-onderwijs/online-sessies> (webinar van 23 maart 2020, halverwege de pagina)

4. Vragen, opmerkingen, of suggesties voor aanvullingen? Neem contact met ons op

Heeft u vragen, opmerkingen, of suggesties voor aanvullingen bij dit document? Of staat uw werkvorm er niet bij? Neem contact op met:

Michelle Nugteren, Onderwijsontwikkelaar/innovator

M.L.Nugteren-3@umcutrecht.nl

Claudia Tielemans, PhD student/arts-onderzoeker

C.J.M.Tielemans@umcutrecht.nl

Anneke Schulenberg, Adviseur toetsing

A.Schulenberg@umcutrecht.nl